

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

95. An sint à matrimonio arcendi, qui Fidei rudimenta nesciunt? Et an saltem Pater noster, Ave Maria, Credo, & Decalogum debeant scire? Et cursim infertur statuere impedimenta matrimonij, non ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

habiliū, Missam celebraret, sponsi vnā cum duobus testibus accesserunt ad Altare, vbi Parochus celebrabat; & cum Parochus finita Missa recederet ab Altari nihil sciens, neque cogitans de hoc, expresserunt coram ipso, & duobus testibus adductis, mutuum consensum de præsenti. Quod Matrimonium Mediolani, & Romæ fuit pronuntiatum validum; licet ipsi contrahentes fuerint nonnullis pœnis multari. Et ratio est, quia si sufficit præsenti Parochi coacta, & dolosa: ergo sufficit etiam fortuita. Deinde, cum Parochus, & testes in casu nostro vere aduertant, sufficienter dicuntur præsentes, cum præsentiā ad valorem Matrimonij petita contenta sit sola intellectus aduertentia, qua rite testimonium contracti Matrimonij prohiberi possit. Firmiter; nam in aliis contractibus, qui casu adest, potest testificari de eis: ergo & hic in contractu Matrimonij; quia ius Tridentini est correctorium, vnde intelligi debet de præsenti, quæ minus corrigat, dummodo humana sit, & sufficiens ad finem Tridentini, qualis est dicta: nam casu transeuntis ita testificari possunt, si aduertant ac si data opera intercesserint.

3. Nota verò, quod pro vtraque sententiā in hac quæstione adducuntur Declarationes Sacræ Congregationis, quæ videntur inter se pugnare; sed non est descendendum à sententiā affirmatiua, & ad declarationem Sacræ Congregationis adductam pro negatiua sententiā, ne videatur pugnare cum altera adducta pro affirmatiua, respondet Bossius vbi supra intelligendam esse quando Patochus casu præsens, vel ad id non expresse vocatus, vel pramonitus ex subitanea & fortuita præsentiā non intellexit, vel potuit intelligere rem seriò agi, & animo contrahendian tunc non censetur adhibitus ad illum actum. Cætera à Gonzalez, & Pontio obiecta, facile reiciuntur: nam lege Quasitum, 78. §. final. de lege 3. & alia iura, quibus Gonzales nititur probare, eum, qui casualiter adest, non censeri adesse; loquuntur de fitione iuris, & de præsentiā tantum corporea, non de morali, quæ perfectissime etiam breuissimo tempore haberi potest, dum res, quæ coram agitur, probe percipitur. Quare dictum testis repentini est nullum, solum quando non est informatus, nec potuit probe rem percipere. Lex autem, heredes, §. in testamento ff. Qui testam. fac. possunt; quia Pontius probat adhibutum in iure dici, qui rogatur: loquuntur de testibus quoad testamenta. Et ita nostram sententiā præter Bossium, & alios vbi supra citatos, tenet doctus, & amicissimus Pater Petrus de Matrimonio, disp. 40. sect. 10. num. 9. qui respondet ad argumenta adducta à Leandro & Pontio, & explanat sensum Declarationum Sacræ Congregationis. Idem etiam docet Pater Auersa de Matrimonio, quæst. 6. sect. 6.

RESOL. XCV.

An sint à matrimonio arcendi, qui Elidei rudimenta nesciunt?
Et an saltem Pater noster, Aue Maria, Credo, & Decalogum, debeant scire?
Et cur sim inferitur statuere impedimenta matrimonij, non ad Episcopum, sed ad Papam spectare? Ex part. 4. tit. 4. & Misc. Ref. 85.

§. 1. **A**ffirmatiuè videtur respondendum per ea, quæ adducit Basilius Pontius de matrim. lib. 5. cap. 36. num. 8. Vnde in prima Synodo Panormitana Eminentiss. Domini mei Cardin. ab Auria part. 2. c. 7. n. 1. sic habetur. Parochus moneat sponso matrimonij minime iurgendos esse, quin fidei Chri-

stianæ rudimenta prius nouerint, quod antea decreuerat Cardin. Paleotus in Archiepisc. Bonon. part. 3. de sacram. matrim. fol. 157. col. 1. vbi ita ait. Quæret Parochus an matrimonium facturi doctrinam Christianam sciant, aut saltem Pater noster, Aue Maria, Credo, & Decalogum; quod si vterque ea nesciat, aut eorum alter moneat illos se non ante ad tertiam denunciationem venturum quàm illa ab ipsis rectè memoria teneri & intelligi perspexerit. Sic ibi.

2. Verùm his non obstantibus negatiuam sententiā proflus sustinendam esse puto, quam docet vterque Sanch. Thom. & Ioan. hic in selectis disp. 28. num. 9. ille verò de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 15. n. 19. & nouissime Homobon. de Bonis in exam. Eccles. part. 3. tract. 13. c. 11. §. 3. refol. 2. vbi ita ait. Licet nonnulli asseruerint aliquem à matrimonio contrahendo arceri posse si Christianam doctrinam ignoret, donec saltem Orationem Dominicam & Angelicam salutationem, Symbolum fidei & Decalogi præcepta memoria retineat, nisi præ senio, aut ingenij tarditate incapax esset. Aliis tamen verius videtur absolutè & per longum tempus prohiberi non posse, cum matrimonij prohibito regulariter non nisi in casibus à iure expressis inducenda sit, & inter carmina in quibus coniugiorum impedimenta dilucidantur, vt sunt, error, conditio, &c. hoc impedimentum non extat. Expedi tamen suauiter absque vi bono modo & prudenti ratione ad breue tempus impedire vt sic doctrinæ addiscendæ curam habeant. Ita ille. & hoc modo intelligendæ sunt Synodi prædictæ, sin aliter, prohibitionem illorum non approbo; nam, vt notat Thom. Sanchez vbi supra, statuere impedimenta matrimonij non ad Episcopum, sed ad Pontificem spectat; & hæc opinio apud me certa est, & contrariam non puto probabilem, quod valde notandum est à Parochis & eorum Capellanis, nam hic casus frequenter potest accidere.

Sup. hoc mō
g'is late sup.
in Ref. 70. §.
vt. & in alia
Ref. eius
noti

RESOL. XCVI.

Quisnam est Minister Sacramenti matrimonij?
Et notatur Ministerium, id est Sacerdotem ante Concilium Tridentinum non fuisse necessarium, at postea esse necessarium, & pertinere ad essentiam matrimonij Ministerium tale, & testes? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 253, alias 254.

§. 1. **N**otabilis est sententiā Melchioris Cani lib. 8. de locis, cap. 5. asserentis ministerium huius Sacramenti esse sacerdotem ipsum proferentem verba, & coniungentem contrahentes matrimonio. Sed hanc Cani opinionem vsque ad sua tempora nullum defensore habuisse testatur Sotus in 4. dist. 26. quæst. 2. art. 3. & præter Gulielmum Parisiensem, & Theologos Concilij Colonienfis, nullum auctorem pro tali opinione allegari posse, notat Vasquez 10. 4. in 3. p. disp. 3. de matr. cap. 4. num. 41. & ideò Basilius Pontius de matrim. lib. 2. cap. 8. n. 2. & Vasquez loco citato, num. 46. hanc opinionem improbabilem putat, & notā dignam, vnde illam temerariam appellat Rebellus p. 2. lib. 2. q. 4. sect. 2. num. 6. Et patet ex Concilio Tridentino, & Florentino, vbi ex instituto propter nouas hæreses de matrimonij Sacramento agunt, nec aliam nouā materiam, formam, ac ministerium illius in ratione Sacramenti tradunt, quàm in ratione contractus sub omni lege ab initio fuerit requisitus. Constat autem non opus fuisse sacerdote ante legem nouam, nec hodie inter gentes, vt matrimonium in genere contractus validum sit. Ergo, &c. ita etiam hanc sententiā